AH-I/SNS-101C-1/19

B.A. 1st Semester (Honours) Examination, 2019-20

SANSKRIT

Course ID : 10911 **Course Code : AHSNS-101C-1**

Course Title: Classical Sanskrit Literature (Poetry) and Chanda

Time: 2 Hours **Full Marks: 40**

The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. अधोनिर्देशानुसारं सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः तेषु अवश्यमेव यथेच्छं प्रश्नद्वयस्य उत्तरं संस्कृतभाषायां देवनागरलिप्या च प्रदेयम्। 5×2=10

Group-A

(किरातार्जुनीये)

प्रश्नद्वयं समाधेयम्। 2×2=4

(a) 'न विव्यथे तस्य मनोः' — अत्र को वक्ता कश्च भावार्थः?

(b) 'क्रियापवर्गेष्वनुजीविसात्कृताः' — इत्यस्य सन्धिविच्छेदः विधेयः।

(c) 'पराभवोऽप्युत्सव एव मानिनाम्' — वाक्यस्यास्य किं तात्पर्यम्?

Group-B

(कुमारसम्भवे)

प्रश्नद्वयं समाधेयम्। 2×2=4

(a) 'कुमारसम्भवम्' इति महाकाव्यस्य प्रसिद्धः टीकाकारः कः कश्च टीकाग्रन्थः?

(b) 'वदन्त्यपर्णेति च तां पुराविदः' - का किमर्थम् अपर्णा इति अभिहिता?

(c) 'शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्' - वाक्यस्यास्य कः भावार्थः?

Group-C

(छन्दोमंजर्याम्)

एकः प्रश्नः समाधेयः। 2×1=2

(a) 'द्रुतविलम्वितम्' इति छन्दसः लक्षणं लिख्यताम्।

(b) यतेः लक्षणं प्रदेयम्।

2. अधोनिर्देशानुसारं सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। तेषां समेषाम् एव उत्तरं संस्कृतभाषायां देवनागरलिप्या च लेख्यम्।

Group-A

(किरातार्जुनीये)

एकस्य श्लोकस्य व्याख्या कार्या। 5×1=5

(a) तथाऽपि जिह्मः स भवज्जिगीषया तनोति शुभ्रं गुणसम्पदा यशः।

समुन्नयन् भूतिमनार्यसङ्गमाद् वरं विरोधोऽपि समं महात्मभिः।।

(b) व्रजन्ति ते मूढधियः पराभवं भवन्ति मायाविषु ये न मायिनः।

प्रविश्य हि घ्नन्ति शठास्तथाविधानसंवृताङ्गान्निशिता इवेषवः।।

Group-B

एकस्य श्लोकस्य व्याख्या करणीया। 5×1=5

(a) मनीषिताः सन्ति गृहेषु देवतास्तपः क्व वत्से
    क्व च तावकं वपुः।
पदं सहेत भ्रमरस्य पेलवं
    शिरोषपुष्पं न पुनः पतत्रिणः।।

(b) यदुच्यते पार्वति पापवृत्तये न रूपमित्यव्यभिचारि तद्वचः।

तथाहि ते शीलमुदारदर्शने तपस्विनामप्युपदेशतां गतम्।।

Group-C

(छन्दोमञ्जर्याम्)

(a) *एक*माश्रित्य टीका लेख्या। 5×1=5

(i) वंशस्थविलम्

(ii) शिखरिणी

(b) अधोनिर्दिष्टेषु चरण*द्वयस्य* छन्दोनिरूपणं कार्यम्। 2½×2=5

(i) एवमाश्रमविरुद्धवृत्तिना।

(ii) न विवृतो मदनो न च संवृतः।

(iii) आकाशमाविष्कृतचारुतारम्।

(iv) तीव्राघातप्रतिहततरुः स्कन्धलग्नैकदन्तः।

3. अधोलिखितेषु *एकस्य* प्रश्नस्य उत्तरं लेख्यम्। 10×1=10

(a) 'किरातार्जुनीयम्' इति महाकाव्यमनुसृत्य दुर्योधनस्य राज्यशासनपद्धतिः आलोचनीया।

(b) कुमारसम्भवस्य पञ्चमसर्गानुसारं पार्वत्याः तपस्यास्वरूपं विशदं प्रतिपाद्यताम्।

(c) भारवेरर्थगौरवम् - सोदाहरणं व्याख्येयम्।